

**СРЕДНОСРОЧНА ПРОГРАМА
ЗА ПОМОЩ ЗА РАЗВИТИЕ
И
ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ
НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
2025-2030 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ АБРЕВИАТУРИ.....	3
1. ПРОЛОГ	4
2. ПОЛИТИКАТА НА БЪЛГАРИЯ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ И ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ: ЦЕЛИ, ПРИНЦИПИ И ИНСТРУМЕНТИ	7
3. ПРИОРИТЕТИ НА БЪЛГАРСКАТА ПОЛИТИКА НА СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ ...	11
3.1. Географски приоритети	11
3.1.1. <i>Западни Балкани.....</i>	<i>12</i>
3.1.2. <i>Източно партньорство</i>	<i>13</i>
3.1.3. <i>Близък изток и Северна Африка.....</i>	<i>13</i>
3.1.4. <i>Африка на юг от Сахара.....</i>	<i>14</i>
3.1.5. <i>Азия.....</i>	<i>14</i>
3.2. Секторни приоритети.....	15
3.2.1. <i>Качествено образование.....</i>	<i>15</i>
3.2.2. <i>Качествено здравеопазване.....</i>	<i>16</i>
3.2.3. <i>Добро управление и гражданско общество.....</i>	<i>16</i>
3.2.4. <i>Икономически растеж.....</i>	<i>17</i>
3.2.5. <i>Хоризонтален приоритет: равнопоставеност между мъжете и жените и овластяване на всички жени и девойки.....</i>	<i>19</i>
3.2.6. <i>Хоризонтален приоритет: действия по опазване на околната среда и борба с изменението на климата.....</i>	<i>20</i>
3.2.7. <i>Хоризонтален приоритет: защита и насърчаване на правата на детето и на младежите</i>	<i>22</i>
4. ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ	24
5. МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ	28
5.1. Вноски към международни организации	28
5.2. Сътрудничество с други донори на официална помощ за развитие	29
5.3. Сътрудничество в рамките на ЕС	30
6. ФИНАНСИРАНЕ, ПЛАНИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПОМОЩТА ЗА РАЗВИТИЕ И ХУМАНИТАРНАТА ПОМОЩ	32
7. ПУБЛИЧНОСТ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПОМОЩ ЗА РАЗВИТИЕ	34
8. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА НАПРЕДЪКА И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СРЕДНОСРОЧНАТА ПРОГРАМА.....	38
СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИ ТЕРМИНИ.....	42

ИЗПОЛЗВАНИ АБРЕВИАТУРИ

БНД	Брутен национален доход
ДЕС	Договор за Европейския съюз
ДФЕС	Договор за функциониране на Европейския съюз
ЕС	Европейски съюз
ЗП	Задгранично представителство
КПР	Комитет по помощта за развитие
ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ООН	Организация на обединените нации
ОПР	Официална помощ за развитие
ПМС	Постановление на Министерския съвет
УНИЦЕФ	Детски фонд на ООН
ЦУР	Цел/и на ООН за устойчиво развитие
ЮНЕСКО	Организация на ООН за образование, наука и култура

1. ПРОЛОГ

Международното сътрудничество за развитие и хуманитарната помощ се развиват в условията на все по-сложна и динамична глобална среда. Съчетанието на геополитическо напрежение и отслабване на мултилатералната система, увеличаващият се брой въоръжени конфликти и продължителни кризи, последиците от климатичните промени, продоволствената и енергийна несигурност и задълбочаващите се социално-икономически неравенства поставят нови предизвикателства пред международната система за подпомагане на развитието. Продължаващата агресия на Русия срещу Украйна, нестабилността в Близкия изток и сложните хуманитарни ситуации в редица други региони оказват пряко въздействие върху глобалната сигурност и устойчивото развитие, водят до увеличаване на нуждите от хуманитарна помощ и изискват по-ефективни, координирани и устойчиви подходи за подкрепа на уязвимите държави и общности.

В допълнение, повишената честота и интензивност на природните бедствия оказват значително въздействие върху икономиките и обществата на уязвимите държави. Това налага засилване на усилията, насочени към адаптация към климатичните промени, управление на риска от бедствия и изграждане на устойчивост на местно ниво.

В този динамично променящ се глобален пейзаж протичат важни процеси на трансформация в системата на международното сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ. Те са насочени към повишаване на ефективността, координацията и устойчивостта на международните усилия, както и към по-тясно обвързване на хуманитарната помощ, помощта за развитие и усилията за изграждане на устойчив мир. Тези процеси намират израз в редица международни инициативи и реформи – включително инициативата за реформиране на международната хуманитарна система, процесът на преосмисляне на сътрудничеството за развитие в рамките на Комитета по помощта за развитие към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, както и новите ангажименти за укрепване на глобалната архитектура за финансиране на развитието, договорени на Четвъртата международна конференция за финансиране на развитието в Севиля.

Все по-ясно се утвърждава модел на международно сътрудничество, основан на равнопоставени стратегически партньорства и споделени интереси. Този подход засилва ангажираността на страните партньори към процесите на развитие и гарантира по-голяма устойчивост на постигнатите резултати.

В същото време международната система за сътрудничество за развитие се характеризира с разширяване на кръга от участници и форми на партньорство. Наред с традиционните донори и международни организации, все по-значима роля играят регионалните институции, частният сектор, гражданското общество и местните общности. Това изисква по-добра координация, прозрачност и съгласуваност на усилията, както и използването на иновативни механизми за финансиране и изпълнение на инициативи за развитие.

Четвъртата Средносрочна програма на Република България за помощ за развитие и хуманитарна помощ (2025–2030 г.) е израз на политическата воля на

страната ни да позиционира своите усилия, съгласувано с приоритетите и ангажиментите на Европейския съюз и международната общност, в този сложен международен контекст, и да утвърди ролята си на последователен, надежден и предвидим донор като укрепва партньорствата си с държави, международни организации и неправителствени структури. В условията на бързо променяща се глобална среда Програмата въвежда гъвкава национална рамка, която позволява своевременна и адекватна реакция при възникващи хуманитарни кризи, както и адаптиране на инструментите за сътрудничество за развитие към променящите се приоритети и специфичния контекст в страните партньори. По този начин се гарантират както ефективността и устойчивостта на реализираните инициативи, така и дългосрочната стратегическа визия за приноса на България към глобалното развитие.

Основна цел на българската политика на сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ е да подпомага страните партньори в усилията им за постигане на устойчив икономически растеж, приобщаващо социално развитие, изкореняване на бедността и защита на най-уязвимите – жени, деца, възрастни хора и хора в неравностойно положение – така че никой да не бъде изоставен. Същевременно устойчивото развитие на партньорските държави се превръща не само в морален императив, но и във важен принос към националната сигурност и икономическия просперитет на България. В един взаимосвързан свят международното сътрудничество представлява инвестиция в по-стабилна, предвидима и сигурна международна среда.

В този контекст официалната помощ за развитие продължава да се утвърждава като важен инструмент на външната политика на Република България и принос към усилията на международната общност за устойчиво развитие и глобална стабилност. Чрез нея страната ни подкрепя усилията на партньорските държави за икономическо и социално развитие, като същевременно насърчава изграждането на по-стабилна, сигурна и предвидима международна среда. Тази политика съчетава солидарността с отговорността и отразява разбирането, че устойчивото развитие и сигурността са взаимосвързани цели.

В резултат Българската официална помощ за развитие допринася както за напредъка на страните партньори, така и за укрепването на позициите на България в международната общност, като:

- подкрепя устойчивото икономическо и социално развитие и усилията за намаляване на бедността в страните партньори;
- укрепва устойчивостта на обществата и институциите, включително чрез защита на лицата в най-уязвимо положение и развитие на човешкия капитал;
- насърчава стабилността и сигурността, включително чрез адресиране на първопричините за конфликти, кризи и принудителна миграция;
- развива дългосрочни партньорства и взаимно доверие със страни от различни региони, включително в съседни на Европа райони;

- утвърждава ролята на България като надежден и отговорен партньор, ангажиран с принципите на мултилатерализма, международното право и ценностите на демокрацията и правата на човека.

Чрез изпълнението на настоящата Програма България потвърждава своя ангажимент и принос към усилията на международната общност за устойчиво развитие, солидарност и споделена отговорност при справянето с глобалните предизвикателства, при ефективното използване на ресурсите в подкрепа на нуждаещите се общности.

2. ПОЛИТИКАТА НА БЪЛГАРИЯ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ И ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ: ЦЕЛИ, ПРИНЦИПИ И ИНСТРУМЕНТИ

Политиката на сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ е неразделна част от външната политика на Република България и допринася за реализирането на нейните приоритети. Основният нормативен документ, който определя нейните цели, принципи и задачи, е Постановление № 234 на Министерския съвет от 1 август 2011 г¹.

Българската политика на сътрудничество за развитие се осъществява в съответствие с общата политика на Европейския съюз в областта, формулирана в Договора за Европейския съюз и Договора за функциониране на ЕС. Политиката на България е в съзвучие с *новия Европейски консенсус за развитие*², който определя **общата визия и принципите на ЕС и неговите държави членки в областта на развитието**, и *Европейския консенсус относно хуманитарната помощ*³, който определя принципите на действие на ЕС и неговите държави членки в отговор на хуманитарни кризи.

Чрез сътрудничеството за развитие България допринася за по-балансирано и справедливо глобално развитие, поемайки своя дял от отговорността в усилията за изкореняване на бедността и постигане на устойчиво развитие. Като отговорен и активен член на международната общност, заедно със своите партньори, тя се стреми да защитава човешкото достойнство и да гарантира устойчиво, справедливо, приобщаващо, безопасно бъдеще и просперитет за всички. Хуманитарната помощ е основен израз на универсалната стойност на солидарността между хората и морален императив. Нейната цел е спасяването на човешки животи, защита на човешкото достойнство по време и в резултат от кризи, предотвратяване на такива ситуации и повишаване готовността за тях.

Провежданата от България политика на сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ има за цел да подкрепя страните партньори да постигнат Целите на ООН за устойчиво развитие, заложен в *Дневен ред на ООН за устойчиво развитие до 2030 г.*, приет от Общото събрание на ООН през септември 2015 г. *Дневен ред 2030* е глобална визия за по-добро бъдеще, като успехът му зависи от съвместните и активни усилия на всички държави и организации.

Програмата за действие от Адис Абеба като неразделна част от *Дневен ред 2030* задава нова парадигма за неговото прилагане чрез ефективно използване на финансови и нефинансови средства, поставяйки на преден план вътрешните дейности и прилагането на стабилни политики. Освен това *Дневен ред 2030* се

¹ ПМС 234/2011 определя целите и принципите на политиката на сътрудничество за развитие и хуманитарната помощ, механизмите за ръководство, планиране, осъществяване и мониторинг, инструментите, формите и начините на предоставяне на помощ за развитие и хуманитарна помощ. Постановлението е публикувано онлайн на адрес: <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135745013>.

² Публикувано онлайн на адрес: <https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/european-development-policy/european-consensus-development-en>.

³ Публикувано онлайн на адрес: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X0130\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X0130(01)&from=EN).

допълва от *Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай и Парижкото споразумение за изменението на климата.*

Политиката на България на сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ отчита също така Ангажиментите и Действията за подпомагане на развитието и за превенция и смекчаване на последиците от хуманитарни кризи, включени в Пакта за бъдещето⁴, приет от световните лидери с консенсус в рамките на Срещата на върха за бъдещето на 22 септември 2024 г. в Ню Йорк.

Същевременно политиката на сътрудничество за развитие има своето значение и за процеса на присъединяване на България към ОИСР. Българската помощ за развитие се отчита в съответствие със съществуващите международни донорски механизми в рамките на Комитета по помощта за развитие (КПР) на ОИСР – основният механизъм за съгласуване на политиките на страните донори в тази област, а също така и механизъм за хармонизиране на правилата за предоставяне на ОПР, в който България е участник от 2018 г.

Българската политика на сътрудничество за развитие се осъществява въз основа на **следните принципи:**

- **партньорство:** осъществяване на българската политика на развитие на основата на стабилно и дълготрайно сътрудничество със страните партньори и с членовете на международната донорска общност, базиращо се на взаимно доверие и уважение към суверенитета, традициите и културата на партньорите;
- **принадлежност:** мотивиране на българската помощ за развитие с нуждите на страните партньори и съобразяване на програмите за сътрудничество за развитие с националните стратегии за развитие и произтичащите от тях действия;
- **концентрация:** концентриране на усилията върху ограничен кръг бенефициенти и области на действие поради ограничените ресурси, с които Република България разполага;
- **условност:** отпускане на помощ на базата на показаните резултати от страните партньори и в съответствие с изискванията за добро управление;
- **ефективност:** постигане на максимална ефективност на помощта за развитие чрез партньорство с всички заинтересовани страни, най-вече с държавите членки на ЕС, за подобряване на качеството и резултатите от помощта, както и за по-ефективното ѝ използване от страните партньори;
- **прозрачност:** откритост на сътрудничеството с развиващите се страни за обсъждане с представители на българската държавна администрация, НПО, частния бизнес, академичните среди и други заинтересовани обществени групи, както и със страните партньори. Разпределението на средствата и оценката на тяхното използване се извършва на базата на

⁴ Публикувано онлайн на адрес: <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/soft-pact-for-the-future-adopted.pdf>.

обективни и прозрачни критерии, основани на принципите за добро управление;

- **недискриминация:** българската помощ за развитие се предоставя на базата на равното третиране и равните възможности, т. е. без дискриминация по отношение на пол, раса, религиозна принадлежност, възраст, увреждания, сексуална ориентация и др.

При предоставянето на хуманитарна помощ се спазват фундаментални принципи, залегнали в международното право, вкл. международното хуманитарно право и разписани в *Европейския консенсус относно хуманитарната помощ* и потвърдени със *Съобщението на ЕК „Хуманитарните действия на ЕС: нови предизвикателства, същите принципи“*⁵:

- **хуманност:** основна цел на хуманитарната дейност е защита на живота, здравето и достойнството на всички хора, с особен акцент върху лицата в най-уязвимо положение;
- **безпристрастност:** хуманитарната помощ се предоставя единствено въз основата на нужда и без дискриминация сред пострадалото население;
- **неутралност:** хуманитарната помощ не трябва да облагодетелства никоя страна във въоръжен конфликт или друг спор;
- **независимост:** хуманитарните цели са независими от политически, икономически, военни или други цели, и служат единствено с оглед на това, че хуманитарната помощ си остава насочена към облекчаване и предотвратяване на страданията на жертвите на хуманитарни кризи.

България подкрепя страните партньори, предоставяйки официална помощ за развитие по **двустранна и многостранна линия**.

Двустранна помощ се предоставя директно на държавата партньор чрез изпълнение на конкретни проекти, финансова подкрепа, техническа или експертна помощ и пр. Двустранното сътрудничество подпомага изграждането на устойчиви политически, икономически и културни връзки с партньорски държави, като същевременно насърчава стабилността и развитието в приоритетни региони.

Инструментите по регионална и двустранна линия за предоставяне на помощ за развитие включват:

- безвъзмездна финансова помощ;
- безвъзмездна помощ в натура;
- намаляване тежестта на външния дълг;
- програми и проекти за развитие, включващи инвестиции във или дарение на движимо имущество, което се предоставя по тези програми и проекти;
- изпращане на експерти и доброволци;

⁵ Публикувано онлайн на адрес: [EUR-Lex - 52021DC0110 - EN - EUR-Lex](https://eur-lex.europa.eu/lexuris/lexuris.do?uri=CELEXdoc_52021DC0110).

- споделяне на знания и опит;
- предоставяне на стипендии за обучение в български висши учебни институции;
- подкрепа за национални, в т. ч. български, или международни неправителствени организации, работещи в областта на развитието, и други.

Помощта за развитие по многостранна линия се реализира чрез подкрепа и участие в дейността на международни организации. Чрез многостранното сътрудничество България оказва подкрепа на онези страни и сектори, в които би било невъзможно или неефективно да се работи на двустранна основа. Същевременно страната ни затвърждава последователната си ангажираност към международното сътрудничество и политическата си подкрепа за мандата и дейността на определена международна организация. Не на последно място, международното сътрудничество спомага за повишаване на доверието към България в международен аспект.

Инструментите по многостранна линия включват:

- участие в политиката на развитие на Европейския съюз;
- участие в универсални механизми на сътрудничество за развитие в рамките на системата на Обединените нации и други международни организации;
- финансов принос под формата на членски внос и/или доброволни вноски към инициативи, програми и фондове на ЕС, на агенции и организации от системата на ООН или на други международни и регионални организации, включени в Приложение 2 към Указанията на ОИСР за докладване на предоставената помощ.

3. ПРИОРИТЕТИ НА БЪЛГАРСКАТА ПОЛИТИКА НА СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ

Политиката на сътрудничество за развитие на Република България е съобразена с основните външнополитически приоритети на страната, които почиват на дълбоки и устойчиви традиционни исторически, икономически, културни и други връзки. Тези фактори формират основата на сътрудничеството и предоставянето на помощ, като България същевременно отчита и политическата воля на тези държави за активно и устойчиво партньорство.

България, като част от Европейския съюз, се стреми да подкрепя усилията на страните партньори за преодоляване на различни социални и икономически предизвикателства, съобразявайки се с техните специфични нужди и приоритети. В тази връзка **секторните приоритети на помощта** се определят в съответствие с конкретните потребности на партньорите, както и с наличния опит и експертиза от българска страна в различни области на развитие.

При определяне на приоритетите България се ръководи не само от своите национални интереси и стратегическо положение, но и от **натрупания опит в сътрудничеството за развитие** с партньорските държави. Това включва също така и оценка на **съществуващото добро управление и спазването на правата на човека** в тези страни, което е важен критерий за ефективността и устойчивостта на помощта.

Също така при формирането на **стратегията за предоставяне на официална помощ за развитие**, България обръща сериозно внимание на **икономическите реалности** и ресурси. В условията на глобални икономически предизвикателства и ограничени ресурси България акцентира върху **съсредоточаването на усилия в ограничен брой приоритетни области**, които имат потенциала да постигнат максимални резултати в средносрочен план. Това гарантира, че ресурсите ще бъдат използвани ефективно и целенасочено, с ясна оценка на резултатите и реални ползи за партньорите.

3.1. Географски приоритети

В периода 2025-2030 г. българската помощ за развитие ще бъде насочена към страни от следните географски приоритетни региони⁶:

- Западни Балкани;
- Източно партньорство;
- Близък изток и Северна Африка;
- Африка на юг от Сахара;
- Азия.

Критериите за подбор на страни партньори в предоставянето на помощ за развитие включват:

⁶ Списък със страните партньори на Република България по двустранна и многостранна линия на сътрудничеството за развитие е представен в Приложение I.

- Външнополитически и икономически интереси на България;
- Идентифицирани нужди за развитие на страната партньор;
- Подкрепа за сътрудничеството за развитие и ангажираност на местните заинтересовани страни (правителства, гражданско общество, бизнес и местни власти);
- Липса на нормативни ограничения, които значително забавят изпълнението на проекти;
- Опит и капацитет на Министерството на външните работи и на партньорите сред българските министерства и ведомства;
- Наличие на задгранично представителство със съответен капацитет;
- Възможности на българските организации да предоставят необходимия опит и експертиза, и потенциал за привличането на частния сектор в публично-частно партньорство;
- Отговори на глобални предизвикателства (миграция, пандемии, бежански потоци и др.);
- Сътрудничество на терен с ЕС, държави членки на ЕС и други донори.

3.1.1. Западни Балкани

България вече има традиции в предоставянето на помощ за развитие на страните от Западните Балкани, водена от стратегическата цел на тяхното успешно интегриране в ЕС в средносрочна и в дългосрочна перспектива.

България остава убеден привърженик на основаната на принципа на собствените заслуги политика на ЕС на разширяване като единствен жизнеспособен път за гарантиране на демокрацията, стабилността и просперитета на региона на Западните Балкани. Утвърдената през 2020 г. ревизирана методология на присъединителния процес, отчитайки основните дефицити на страните от региона, поставя специален фокус върху т. нар. „основополагащи въпроси“ като върховенство на правото, свобода на словото, свобода на медиите, права на човека, в т. ч. права на лицата, принадлежащи към национални малцинства/общности. Реализацията на проекти в тези направления по линия на помощта за развитие би имала реална добавена стойност в подкрепа на евроинтеграционния процес, а така също и за засиления ангажимент на ЕС към повишаването на устойчивостта на партньорите от Западните Балкани спрямо заплахи за сигурността и злонамерени външни влияния. България остава тясно ангажирана с всички инициативи на ЕС и в рамките на регионалното сътрудничество, насочени към укрепването на просперитета на региона с приоритет върху подобряването на транспортната, енергийната и цифровата свързаност.

Сътрудничеството за развитие се утвърди като една от важните външнополитически дейности на България, която задълбочава реалното присъствие в страните от Западните Балкани на национално и на местно ниво. Това

сътрудничество ще доведе и до развитие на икономическите партньорства и разширяване на търговско-икономическите връзки.

При програмиране и реализиране на българската помощ за развитие в Западните Балкани ще се търси синергия с ЕС, държавите членки на ЕС и други донори, при което особено внимание ще бъде отделено на взаимодействието на терен.

3.1.2. Източно партньорство

България ще продължи да разглежда страните от Източното партньорство като приоритетни партньори предвид географската близост, дългогодишните приятелски връзки и желанието да окаже подкрепа на тези страни в техните стремежи за сближаване и интегриране с ЕС. При продължаващото развитие на това сътрудничество България ще участва в реализацията на *Европейската политика на съседство и на стратегическата визия за Източното партньорство*⁷.

България ще осъществява засилено взаимодействие на терен с ЕС, държавите членки на ЕС и други донори, като ще бъде част от колективните усилия за подпомагане на възстановяването на Украйна и в по-общ план – за преодоляване на негативните регионални последици от руската агресия, вкл. в Република Молдова – една от страните с най-силен политически ангажимент към проевропейска програма за реформи, но и един от най-силно уязвимите на руско въздействие партньори на НАТО.

3.1.3. Близък изток и Северна Африка

България ще отделя нарастващо внимание в помощта за развитие и хуманитарната помощ за страните от Близкия изток и Северна Африка, ще продължи да се ангажира с усилията за стабилизиране на региона и изкореняване на първопричините за незаконната миграция и бежанските потоци чрез укрепване на стабилността и мира, насърчаване на устойчивото развитие, създаване на заетост и развитие на умения на място и пр.

При разширяването на това сътрудничество за развитие България ще участва в осъществяването на Европейската политика на съседство, както и в дейността на инструментите, фондовете и механизмите на ЕС за развитие, сътрудничество и хуманитарна помощ и др.

⁷ Заключение на Съвета от 11/5/2020 относно политиката на Източното партньорство след 2020 г. (<https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2020/05/11/eastern-partnership-policy-beyond-2020-council-approves-conclusions/>) и Съвместно съобщение на ЕК и ЕСВД: Политиката за Източното партньорство след 2020 г.: Повишаване на устойчивостта – Източно партньорство, което постига резултати в полза на всички ([Joint Communication: Eastern Partnership policy beyond 2020: Reinforcing Resilience – an Eastern Partnership that delivers for all | EEAS](#)).

3.1.4. Африка на юг от Сахара

България ще продължи да развива своето партньорство с най-слабо развитите страни от региона на Африка на юг от Сахара в продължение на този географски приоритет от Средносрочната програма за периода 2020–2024 г., водена от принципа „никой да не бъде изоставен“ на *Дневен ред на ООН за устойчиво развитие до 2030 г.*, като действа съобразно с основните направления на Всеобхватната стратегия на ЕС за Африка⁸ и общите приоритети, залегнали в „Съвместната визия за 2030 г.“, приета на Срещата на върха ЕС-АС от 17–18 февруари 2022 г.

Това партньорство ще се възползва от традициите в приятелските отношения и от натрупания опит в търговско-икономическото сътрудничество. Наличието на български посолства и консулства в региона, покриващи тези страни, като и на сдружения на завършилите образование в България, представлява благоприятен фактор за реализацията на проекти.

3.1.5 Азия

Азиатският регион остава приоритет за българската помощ за развитие заради стратегическото си значение, социално-икономическите предизвикателства, традиционните партньорства и възможностите за споделяне на опит. Азия е икономически и геополитически важен регион, който играе централна роля в глобалната търговия, сигурност и устойчиво развитие. Подкрепата за стабилност и развитие в държавите от Азия е от значение за България и ЕС като цяло. Въпреки икономическия възход на немалко от азиатските държави, някои страни в Азия продължават да се сблъскват с бедност, социални неравенства, климатични промени и природни бедствия. Подкрепата за държави, засегнати от конфликти и бедствия, е важна за насърчаване на стабилността и предотвратяване на миграционни кризи. Други страни, които преминават през социално-икономически реформи, биха могли да се възползват от българския опит в демократизацията, евроинтеграцията и развитието на малкия и среден бизнес.

Евентуално разширяване на географските приоритети може да се случи единствено след постигнато съществено и трайно увеличение на средствата за ОПР и при стриктно спазване на критериите, правилата и насоките на Комитета по помощта за развитие към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (КПР към ОИСР) в тази област. В случай че в периода на действие на Средносрочната програма някоя от държавите партньори бъде извадена от списъка на КПР със страни получателки на официална помощ за развитие, тя автоматично ще бъде изключена от географския обхват на българската ОПР. За държави, изключени по тази или други причини от обхвата на програмата, ще се прилага преходен период от две години за приключване на незавършени проекти по линия на сътрудничеството за развитие.

⁸ JOIN(2020) 4 final/9.3.2020.

3.2. Секторни приоритети

Секторните приоритети на Програмата се определят в зависимост от потребностите на страните партньори, наличния капацитет и опит на България, както и на резултатите от мониторинга и оценката на помощта за развитие по страни партньори⁹.

Глобалните предизвикателства и целите за устойчиво развитие са важен фактор при избора на секторните приоритети на българската помощ за развитие. По този начин сътрудничеството за развитие на България подпомага националните приоритети за изпълнението на *Дневен ред на ООН за устойчиво развитие до 2030 г.*

3.2.1. Качествено образование

Осигуряване на приобщаващо и равностойно качествено образование и стимулиране на възможностите за учене на всички през целия живот

България оказва подкрепа за подобряване на условията и достъпа до образование в страните партньори, споделяне на българския опит в областта на приобщаващото и интеркултурно образование, отпускане на стипендии за образование на студенти¹⁰, създаване на съвременни програми за обучение, в това число и в областта на глобалното образование, и др.

Секторният приоритет обхваща и подобряване на достъпа до пазара на труда на лица в неравностойно положение чрез адаптирани към техните потребности услуги за активиране, информиране, мотивиране за активно поведение, ориентиране и консултиране, както и за повишаване на нивото на умения и компетентности, чрез обучения за повишаване на тяхната конкурентоспособност на пазара на труда.

⁹ Списък със секторните приоритети на българското сътрудничество за развитие по региони е представен в Приложение II.

¹⁰ В съответствие с чл. 1, ал. 1, т. 4 от Постановление № 90 на Министерския съвет от 26 май 2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации.

3.2.2. Качествено здравеопазване

Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието за всички във всяка възраст

Приоритетен сектор за Програмата е осигуряване на качествени здравни грижи с акцент върху лицата в най-уязвимо положение, особено жените и децата, вкл. за подобряване информираността и повишаване на осведомеността по отношение на превенцията и профилактиката, обучение на медицински специалисти и предоставяне на подкрепа за повишаване качеството на здравеопазване. Здравето и безопасността при работа, в т. ч. недопускането на свързани с труда заболявания, създават условия за гарантиране здравно благополучие и високо качество на труд.

Въз основа на извлечените поуки от световните здравни кризи България ще продължи да насърчава междусекторните инициативи на международно, регионално и местно равнище и ще поставя укрепването на капацитета и устойчивостта на здравната система в основата на програмирането за развитие в областта на здравеопазването.

3.2.3. Добро управление и гражданско общество

Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всеки и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички нива

Специфичното положение в много страни партньори налага необходимостта от подход, основан на връзката развитие – мир и сигурност. Създаването на капацитет за превенция на кризи ще спомогне за укрепването на международния мир и сигурност в зоните на риск и нестабилност и за изграждане на устойчиви общности.

Насърчаването на демократичните процеси на основата на ценностите на демокрацията, върховенството на закона, прозрачността и ефективността на институциите е в сърцевината на българската помощ за развитие. Чрез нея страната ни подпомага партньорите си в процеса на реформиране на публичния сектор, управление на публичните средства, подкрепа на върховенството на закона и участие на гражданското общество в демократичните процеси, изграждане на местен капацитет, реформиране на сектора за сигурност, управление на кризи.

Защитата и гарантирането на правата на човека е предпоставка за устойчивото и възходящо развитие на всяка държава и България поставя акцент върху правата на човека (в частност, равнопоставеност между жените и мъжете и правата на децата в контекста на *Дневен ред на ООН за устойчиво развитие до 2030 г.*) при изпълнението на своята политика към страните партньори. Усилията за социално включване на лицата в най-уязвимо положение също попадат във фокуса на българската политика за развитие.

Свободата на словото, медийният плурализъм, добрите практики за борба с дезинформацията и фалшивите новини, както и обмяната на опит и изграждането на трайни контакти и връзки между журналистите са важни инструменти на демократичното общество, в което правата на човека са висша ценност. Уважението към правата на човека е неразделна част от процеса на изграждане на демократични институции, в които медиите имат съществена роля.

3.2.4. Икономически растеж

Насърчаване на постоянен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълна и продуктивна заетост и достоен труд за всички

Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички

Трансформиране на градовете и населените места в приобщаващи, безопасни, стабилни и устойчиви центрове

Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите

Премахване на глада, постигане на сигурност на храната и по-качествено хранене и насърчаване на устойчиво селско стопанство

Чрез своята помощ за развитие България оказва подкрепа за справяне с първопричините за миграцията и подобряване на условията за живот в страните, които са източници на сериозен миграционен поток.

България подкрепя усилията на страните партньори за подобряване на условията на живот чрез подкрепа за развитието на микро, малък и среден бизнес, въвеждане на иновации и създаване на работни места, чрез техническа помощ, в т. ч. в областта на земеделието, и експертно съдействие за въвеждане на структури за устойчиво управление.

Поставяме акцент върху специфичните потребности на младите хора чрез повишаване на качеството на заетостта и възможностите за предприемачество, подкрепяни от ефективни политики в образованието, професионалното обучение, развитието на уменията, както и чрез достъп до цифрови технологии и услуги.

3.2.5. *Хоризонтален приоритет: равнопоставеност между мъжете и жените и овластяване на всички жени и девойки*

Постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и девойки

Равенството между жените и мъжете и овластяването на жените са важни цели сами по себе си, но и основен двигател за ускоряване на реализирането на *Дневен ред 2030* и постигането на всички 17 ЦУР, които са от съществено значение за премахване на бедността, предотвратяване на конфликтите и изграждане на устойчив мир.

Справедливо и устойчиво глобално развитие не може да бъде осигурено без постигане на равнопоставеност между половете съгласно глобалната нормативна рамка на ООН, включваща *Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените* и Факултативния протокол към нея; декларациите и плановете за действие от *Четвъртата световна конференция на ООН за жените* (Пекин, 1995 г.) и *Международната конференция по население и развитие* (Кайро, 1994 г.); *Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН* и свързаните с нея резолюции относно жените, мира и сигурността, както и защитата на правата на жените и момичетата в контекста на новите глобални предизвикателства и цифровата трансформация.

Принципът „никой да не бъде изоставян“ („*no one left behind*“ principle) поставя фокус върху лицата в най-уязвимо положение, в т.ч. жени, момичета и представители на ЛГБТИ общността, и подчертава важноста от приемането на различни мерки за премахване на крайната бедност, ограничаване на неравенствата и противопоставяне на дискриминацията.

Въпреки глобалните усилия за постигане на равенство между мъжете и жените, статистиката на КПР към ОИСР показва, че в рамките на сътрудничеството за развитие ЦУР 5 е определяна като третата най-малко финансирана от седемнайсетте Цели за устойчиво развитие.

България ще продължи да бъде активна в реализирането на проекти и дейности по линия на сътрудничеството за развитие и хуманитарната помощ, пряко свързани с равенството между мъжете и жените, вкл. икономическо, социално и политическо овластяване на жените и момичетата:

- защита на жените и момичетата в нестабилни и конфликтни условия;

- премахване на сексуалната експлоатация, тормоз и други вредни практики на насилие и дискриминация, основани на пола;
- подобряване на сексуално и репродуктивно здраве;
- осигуряване на достъп до храна и вода;
- предоставяне на качествени здравни услуги и образование за жени и момичета, в съответствие със специфичните им потребности;
- предоставяне на услуги за пост-конфликтно възстановяване и други.

3.2.6. *Хоризонтален приоритет: действия по опазване на околната среда и борба с изменението на климата*

Предприемане на спешни действия за борба с климатичните промени и въздействието им

Запазване, възстановяване и стимулиране на устойчивото ползване на сухоземните екосистеми, устойчиво стопанисване на горите, борба с опустиняването и преустановяване на деградацията на почвата и пристъпване към регенерирането ѝ, както и прекъсване на загубата на биоразнообразието

Осигуряване на достъпност и устойчиво стопанисване на водоснабдяването и канализацията за всички

Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство

Благосъстоянието на хората и устойчивостта на обществата зависят от здравословната околна среда и функциониращите екосистеми. Екологичните предизвикателства не признават „граници“ и са трансгранично взаимозависими и свързани.

За Република България е от основен интерес съседните държави ефективно да прилагат високи стандарти за опазване на околната среда и човешкото здраве, като по този начин допринасят за повишаване на качеството на живот в региона. Страната ни подкрепя усилията на партньорите в този процес чрез споделяне на научени уроци и добри практики в областта на устойчивото управление на природните ресурси, защитата на природата и намаляването на последиците от климатичните промени, чрез оказване на експертна и техническа помощ за хармонизиране на националното законодателство с европейското в тази област, намаляване на риска от бедствия, повишаване на осведомеността, както и чрез други подходящи инициативи.

Достъпът до безопасна питейна вода и добри санитарни условия продължава да е сериозно предизвикателство в много райони на света. Рисковете, произтичащи от използването на замърсена и опасна вода, могат да имат силно отрицателно влияние върху хората и икономиката. Затова страната ни подкрепя използването на инструментите на външната политика на ЕС, включително сътрудничеството за развитие, за осигуряване на безопасна питейна вода и канализация за всички. В допълнение, генерирането на отпадъци представлява предизвикателство в световен мащаб и има неблагоприятно въздействие върху околната среда и човешкото здраве. Страната ни подкрепя екологосъобразното управление на отпадъците през целия им жизнен цикъл чрез предотвратяване, намаляване, рециклиране и повторна употреба, както и чрез повишаване на информираността на хората относно устойчивото управление и ефективното ползване на природните ресурси.

Конкретните дейности, които ще бъдат залагани по хоризонтален приоритет: действия по опазване на околната среда и борба с изменението на климата, ще бъдат съобразени с и ще спомогнат за изпълнението на задълженията на България по чл. 9 от Парижкото споразумение по отношение на оказване на подкрепа за развиващите се страни за смекчаване на последиците от изменението на климата, както и за адаптация към тях.

3.2.7. *Хоризонтален приоритет: защита и насърчаване на правата на детето и на младежите*

Премахване на глада, постигане на сигурност на храната и по-качествено хранене и насърчаване на устойчиво селско стопанство

Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието за всички във всяка възраст

Осигуряване на приобщаващо и равностойно качествено образование и стимулиране на възможностите за учене на всички през целия живот

Постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и девойки

Достоен труд и икономически растеж

Мир, справедливост и силни институции

Мащабът на резултатите, постигнати от света по отношение на Целите на ООН за устойчиво развитие, директно ще засегне бъдещето на милиони деца и младежи и по този начин – нашето общо бъдеще като глобална общност. От друга страна, темата за правата на младите хора е пряко обвързана с целта за постигане на устойчив растеж в развиващите се страни.

Темата за защитата и насърчаването на правата на децата и на младежите е важна за страната ни както в национален, така и в международен план и е основен приоритет във външната ни политика в областта на правата на човека. Тя е залегнала в множество наши международни инициативи, включително в Съвета на ООН по правата на човека. Изразяваме подкрепа на инициативи, насочени към утвърждаване на правата на детето, посредством здравословна среда, осигуряване на достъп до качествени услуги (здравни и образователни, в т. ч. приобщаващо образование за деца с увреждания и деца в неравностойно положение), премахване на всички форми на насилие, включително насилието онлайн.

4. ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ

Хуманитарната помощ е основен израз на универсалната стойност на солидарността между хората и морален императив¹¹. Тя се различава от помощта за развитие по свои специфични характеристики, произтичащи от необходимостта от предприемане на бърза и гъвкава реакция в отговор на тежки хуманитарни кризи и възникнали извънредни ситуации в резултат на въоръжени конфликти, природни бедствия или принудително разселване на хора.

Хуманитарната помощ предполага **предоставяне на материално, логистично и финансово подпомагане** с цел да бъдат спасени човешки животи и да бъдат посрещнати неотложни хуманитарни потребности, произтичащи от природни бедствия, предизвикани от човека кризи, болести, масов глад и други извънредни ситуации. Съвременните хуманитарни кризи доведоха до нарастване на броя на разселените лица – както бежанци, така и вътрешно разселени лица. В тези случаи, както и в ситуации на продължителни хуманитарни кризи, наред с материално и логистично подпомагане хуманитарната помощ има по-широк обхват и включва множество подкрепящи дейности, целящи да намалят страданието и да смекчат негативния ефект от кризата върху пострадалите и разселените лица, включително, но не само: чрез осигуряване на закрила, подслон, психосоциална подкрепа, здравеопазване, образование и квалификация, заетост, интеграционни и други мерки, съобразени с характера на кризата и специфичните уязвимости на целевите групи. Въпреки това хуманитарната помощ сама по себе си не е в състояние да допринесе за преодоляването на основните причини за хуманитарните кризи, което налага ефективно прилагане на тройната взаимовръзка между хуманитарната помощ, помощта за развитие и дейностите за изграждане на мир.

Предоставянето на хуманитарна помощ от България е регулирано в ПМС № 234/2011 г. Политиката на страната ни в областта на хуманитарната помощ е съобразена с *Договора за функциониране на Европейския съюз, Европейския консенсус относно хуманитарната помощ, Заключенията на Съвета на ЕС от 20.05.2021 г. относно съобщението на Комисията „Хуманитарната дейност на ЕС: нови предизвикателства, същите принципи“, Инициативата за добро хуманитарно дароство*¹² и „Голямата сделка“¹³.

¹¹ Съвместна декларация на Съвета и представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, Европейския парламент и Европейската комисия, *Европейски консенсус относно хуманитарната помощ*, Официален вестник на ЕС С 25 от 30 януари 2008 г., стр. 1–12: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X0130\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X0130(01)&from=EN).

В съответствие с чл. 4 отДФЕС управлението на хуманитарна помощ от ЕС е споделена компетентност между държавите членки и ЕС. Управляването на хуманитарната помощ на ЕС се осъществява съвместно от ЕК и неговите държави членки според модалностите на Регламент (ЕО) № 1256/96 на Съвета.

¹² Официален сайт: <https://www.ghdinitiative.org/ghd/gns/home-page.html>. Всички донори от ЕС се ангажират да прилагат принципите на доброто хуманитарно дароство (Принципи и добра практика на хуманитарното дароство, Стокхолм, 17 юни 2003 г., одобрени от ОИСР/КПР през април 2006 г.) и да работят заедно, както и с други участници, с цел прилагане на най-добрите дарошки практики.

¹³ <https://interagencystandingcommittee.org/grand-bargain>.

При предоставянето на **българска хуманитарна помощ** се спазват **фундаменталните принципи**, залегнали в международното право и разписани в *Европейския консенсус относно хуманитарната помощ – хуманност, безпристрастност, неутралност, независимост.*

България отчита политическия и нормативен напредък по въпроса за адресиране на негативния ефект, който санкционните режими и провеждането на антитерористични мерки имат върху хуманитарното пространство и оказването на хуманитарна помощ, и приветства приемането на резолюции на Съвета за сигурност на ООН 2462 (2019), 2482 (2019) и 2664 (2022), както и Резолюция 2730 (2024) относно защитата на хуманитарния персонал. България подкрепя усилията за гарантиране, че мерките за сигурност не възпрепятстват безпристрастното оказване на помощ в съответствие с международното хуманитарно право

Същевременно е налице нарастваща тенденция към пренебрегване или грубо нарушаване на международното право, в т.ч. международното хуманитарно право, законодателството в областта на правата на човека и бежанското право¹⁴. В този контекст спазването на принципите на хуманитарната помощ е изключително важно, за да се разграничат хуманитарните дейности от действията на политически, военни и други участници. Прилагането на хуманитарните принципи и гарантирането, че хуманитарните организации действат в съответствие с тях, са от ключово значение и за тяхното приемане на терен.

В духа на лансираната през септември 2024 г. Глобална инициатива за международно хуманитарно право¹⁵, към която се присъедини, България ще продължи да работи в подкрепа на зачитането на нормите и принципите на международното хуманитарно право и насърчаване на неговото прилагане в съответствие с досегашната си активна и последователна политика в тази област.

Запазва се последователната подкрепа от страна на България за инициативи, насочени към осъждане на ограничаването на хуманитарния достъп и унищожаването на важна за оцеляването на гражданското население инфраструктура, както и на инициативи за защита на гражданското население и гарантиране на сигурността, безопасността и свободата на придвижване на хуманитарния персонал.

Българската хуманитарна помощ ще бъде оказвана в следните **форми**, определени от Постановление № 234 на Министерски съвет от 1 август 2011 г.:

- организиране на спасителни операции;

¹⁴ През 2005 г. ЕС прие *Насоки за насърчаване на спазването на международното хуманитарно право*, впоследствие актуализирани през 2009 г. Насоките са достъпни на: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52009XG1215\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52009XG1215(01)&from=EN).

На 7 май 2024 г. Съветът на ЕС прие *Заключения относно защита в хуманитарни ситуации: Съветът призовава за по-добра защита на хуманитарната помощ - Consilium*.

¹⁵ <https://www.icrc.org/en/article/global-initiative-international-humanitarian-law-FAQ>.

- предоставяне на хуманитарни средства под формата на движимо имущество;
- безвъзмездна финансова помощ;
- проекти за хуманитарно подпомагане;
- доброволни вноски към ЕС или международни организации;
- други.

Предоставянето на хуманитарна помощ се осъществява в сътрудничество с български хуманитарни неправителствени организации, Българския червен кръст, международни хуманитарни организации, местни институции и организации в страните, където се разгръща хуманитарна криза, а също и с други международни донори и хуманитарни организации. България участва в управлението на хуманитарната помощ на ЕС¹⁶ и в Механизма за гражданска защита на ЕС¹⁷.

Министерство на външните работи осъществява мониторинг и отговаря за докладването пред КПР на ОИСР на предоставяната от България хуманитарна помощ. По линия на Механизма за гражданска защита на ЕС национална точка за контакт е Министерството на вътрешните работи, което осъществява координацията и предоставянето на помощ в натура, при необходимост в **партньорство** с други министерства и ведомства в зависимост от естеството на хуманитарната криза.

Насоченост на хуманитарната помощ

В съвременното хуманитарните кризи са комплексни и почти винаги се развиват в сложни конфликтни условия, което налага интегриран подход за тяхното разрешаване при включване на всички заинтересовани участници. Целта на този подход е да бъде изградена **ефективна връзка между хуманитарната помощ и помощта за развитие, а така също и с усилията по изграждане и опазване на мира**. В това направление България ще се ръководи от Препоръката на Комитета по помощта за развитие на ОИСР относно тройствената взаимовръзка между хуманитарна помощ, помощ за развитие и мир¹⁸.

В този контекст ще се отделя специално внимание на възникнали хуманитарни нужди на приоритетните държави за двустранно сътрудничество за развитие и на **страни и региони, характеризиращи се с нестабилност**, като акцент се поставя върху онези **кризи, които генерират или имат потенциала да генерират миграционни потоци и биха оказали особено негативно влияние на националните интереси за сигурност, предвид обстоятелството, че България се явява външна граница на ЕС**. Приоритетните ангажименти в този смисъл включват

¹⁶ В съответствие с Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно хуманитарната помощ (ОВ L 163, 2.7.1996, с. 1).

¹⁷ Учреден с Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17/12/2013 относно Механизъм за гражданска защита на Съюза (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 924), изменено с Решение № 2019/240/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13/03/2019г. (ОВ L 77I, 20.03.2019г., стр. 1).

¹⁸ Публикувана онлайн на адрес: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-5019>.

страни от Близкия изток и Северна Африка, Западна и Южна Азия и Източното партньорство¹⁹.

Динамиката на международната сцена и природните бедствия показаха през последните години, че извънредните хуманитарни кризи зачестяват. В съответствие с хуманитарния императив приоритетно внимание ще се отделя на **спешните действия в случай на природни и климатични бедствия**, както и на хуманитарни кризи, предизвикани от въоръжени конфликти. Не на последно място, България ще продължи с ангажимента към продължителните, често забравени хуманитарни кризи.

Хоризонтални приоритети на предоставянето на хуманитарна помощ ще продължат да бъдат спазването на **нормите на международното хуманитарно право и защитата на лицата в най-уязвимо положение сред цивилното население**, с особено внимание върху жени, деца и хора с увреждания.

Българската страна ще продължи също така да насочва ресурси за подпомагане на страните партньори чрез предоставяне на хуманитарна подкрепа за адресиране на спешни медицински нужди и продоволствена несигурност, както по линия на пряката помощ, така и чрез съществуващите механизми на ЕС и водещи международни организации.

Местната реакция за **намаляване на риска от кризи и бедствия, включително подготвеност за бедствия и епидемии и възстановяване след тях**, е от съществено значение за спасяването на човешкия живот и за постигане на повишена устойчивост на общностите при спешни ситуации. Подкрепата за превантивни и изпреварващи действия за предотвратяване на кризи и изграждането на капацитет за смекчаване на въздействието на бедствията и за засилване на хуманитарната реакция също представляват част от хуманитарната помощ на България.

В отговор на отправен апел хуманитарната помощ изисква бърза и гъвкава реакция с цел спасяване на човешки животи, облекчаване на страданията и поддържане на човешкото достойнство. При ситуации на повтарящи се или хронични кризи като природните бедствия, хуманитарната помощ има и средносрочно измерение за намаляване на уязвимостта и изграждане на устойчивост, което я приближава по цел и съдържание към помощта за развитие.

Предоставянето на българската хуманитарна помощ се **съобразява с потребностите на страната бенефициент и необходимостта от ефективно разходване** на отделените средства.

¹⁹ Списък със страните, към които приоритетно е насочена предоставяната от България хуманитарна помощ, е представен в приложение I.

5. МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ

При многостранното сътрудничество за развитие **България участва в дейността на Европейския съюз и на други международни организации и фондове.**

Многостранното сътрудничество се използва като **инструмент за оказване на подкрепа** на онези страни и сектори, в които за България би било невъзможно или неефективно да работи на двустранна основа.

Същевременно засиленото многостранно сътрудничество **позволява на страната да доразвие двустранната си дейност и да повиши въздействието и ефекта** при реализирането на своите приоритети за развитие.

5.1. Вноски към международни организации

Членският внос, доброволните финансови приноси към определени международни организации и техни специфични фондове²⁰, както и част от вноските по бюджета на ЕС и неговите фондове и инструменти, се отчитат като официална помощ за развитие при стриктно спазване на критериите, правилата и стратегическите насоки на КПП към ОИСР.

Доброволните финансови приноси са от съществено значение за реализиране на политиката на сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ, а с това и на външнополитическите интереси на страната. Предоставянето на доброволни вноски е преди всичко проява на политическа подкрепа за мандата и дейността на определена международна организация, а така също и спомага за повишаване на доверието към България в международен аспект. За разлика от редовните членски вноски, доброволните приноси могат да бъдат използвани за постигането на конкретна цел в съответствие със стратегическите приоритети на българската ОПР, което дава възможност на България да оказва влияние върху дейностите и проектите, за които ще бъдат използвани предоставяните средства. България насочва своите ресурси за използване на капацитета на международни организации и многостранни фондове при изпълнение на целите на политиката на сътрудничество за развитие, особено за страни, които са засегнати от криза или се намират в трайно нестабилен контекст.

Ще бъде отчетена възникващата тенденция обединените фондове (глобални/тематични и специфични за отделни страни) да получават по-централна

²⁰ С особено внимание се следи и подпомага, посредством периодично поемане на политически и/или финансови ангажименти, дейността на Международното движение на Червения кръст и Червения полумесец; Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа; международни организации от семейството на ООН (сред тях: Службата на Върховния комисар по правата на човека, Службата за координация на хуманитарните въпроси, Върховният комисариат на ООН за бежанците, Международната организация по миграция, Световната здравна организация, УНИЦЕФ, ЮНЕСКО, Фондът на ООН за населението, Международната организация на труда и т.н.); Международната организация по франкофонията.

роля и повече финансиране в контекста на текущата реформа на хуманитарната система на ООН и настъпващите промени в хуманитарното сътрудничество.

В периода до 2030г. ще бъдат приложени **мерки за повишаване ефективността на използването на многостранното сътрудничество за развитие:**

- Насърчаване на възможността заинтересовани български субекти да участват в програми и проекти на ЕС, ООН и други международни организации и финансови институции, включително чрез съвместно програмиране;
- Предоставяне на системна подкрепа и информация на заинтересовани български субекти във връзка с възможности за съфинансиране на проекти за развитие или тяхно участие в публични търгове на ЕС или международни финансови институции;
- Насърчаване на възможности за реализиране на тройната взаимовръзка между хуманитарна помощ, развитие и мир;
- Осигуряване на ползи за България при предоставянето и участието в управлението на доброволните финансови приноси по многостранна линия;
- С цел по-ефективно разходване на доброволните приноси би могло да се търси възможност за подписване на споразумение за сътрудничество със съответната международна организация, която получава финансова подкрепа (в случай че се предвиждат редовни вноски, подобно споразумение може да съдържа и специални разпоредби за съвместни консултации, стажове или изграждане/подобряване на капацитет);
- Редовна оценка на ефективността на използваните средства за ОПР по многостранна линия, вкл. чрез оценките на механизмите на ЕС и на други многостранни механизми.

Вноските по многостранна линия – задължителни и доброволни, представляват **приблизително 85% от общия обем на българската ОПР**. Затова е необходимо да се обърне специално внимание на участието в тяхното управление и ефективно използване, което да гарантира условия за постигане както на устойчиви цели, така и на специфична полза за България и нейното признаване сред общността на донорите. Важно е също така да се търси взаимодействие и синергия между дейностите на ЕС и тези на международни организации и международни финансови институции, чийто член е България.

5.2. Сътрудничество с други донори на официална помощ за развитие

Целта на сътрудничеството на България с други донори в развиващите се страни е да координира и повиши ефективността на своята дейност за развитие. Безспорна е и добавената стойност, произлизаща от обмена на опит с традиционните донори в подкрепа на изграждането на национален капацитет. В същото време

подобно сътрудничество влияе положително и върху видимостта на българската ОПР.

България има установено **добро сътрудничество с други донори на ОПР**: сключени меморандуми за сътрудничество със страни като Унгария и Словакия, взаимодействие с Япония в рамките на *Инициативата за сътрудничество със страните от Западните Балкани и др.* Постигнатото до момента следва да се запази и надгради чрез установяване на нови партньорства.

Ще продължи участието на България в работата на Комитета по помощта за развитие към ОИСР със статут на „участник“, което дава възможност на страната ни за сътрудничество, обмен на експертиза и добри практики с други страни донори. Това **спомога и за подобряване образа на България в страните членки на ОИСР**, което е от важно значение с оглед приоритета, който страната ни отдава на присъединяването към Организацията.

5.3. Сътрудничество в рамките на ЕС

България ще се стреми към по-активно ангажиране в инициативата на ЕС „Екип Европа“²¹, въплъщаваща философията на колективен и координиран подход към сътрудничеството за развитие и хуманитарната помощ, обединявайки Европейската комисия, държавите членки на ЕС, Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие, националните банки и агенции за развитие. Общите цели на действията на „Екип Европа“ са чрез координация на финансирането да бъде постигнато намаляване на фрагментацията и по-голяма ефективност. Само за няколко години този подход се наложи като водещ оперативен модел, като броят на съвместните инициативи вече надхвърля 150, вкл. в приоритетните за България региони. Продължава дейността по глобалните и регионалните инициативи.

Паралелно с това България ще се стреми да допринесе за реализирането на стратегията на ЕС „Глобален портал“ (ГП), чието начало бе обявено от ЕК през 2021 г.²². Стратегията е план на ЕС за мащабни инвестиции в развитието на инфраструктурата в цял свят. Има за цел насърчаване на стратегическите интереси, ценностите и стандартите на ЕС. Като особено важна се разглежда съвместната работа в духа на „Екип Европа“, като привличането на частния сектор и неговия капитал е основна предпоставка за успешно разгръщане на инициативата.

Към момента липсата в България на институция, акредитирана (Pillar Assessed) за работа с европейските фондове за външни действия, затруднява по-активното включване на страната в реализирането на ГП. На този етап усилията ни са насочени към идентифициране на възможности за включване в инициативи „Екип Европа“, вкл. чрез двустранни проекти по линия на помощта за развитие, които могат да се впишат в целите на проект в духа „Екип Европа“ в съответна държава. Предвид възможностите за български компании да се включат в консорциуми с чуждестранни

²¹ [Инициативи на „Екип Европа“ - Европейска комисия](#)

²² [EUR-Lex - 52021JC0030 - EN - EUR-Lex](#)

компани за реализиране на проекти по „Глобален портал“ на интернет страницата на МВнР ще се публикува наличната информация относно стратегията „Глобален портал“ и актуалните предложения на ЕК за участие в проекти на компании от държавите членки.

6. ФИНАНСИРАНЕ, ПЛАНИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПОМОЩТА ЗА РАЗВИТИЕ И ХУМАНИТАРНАТА ПОМОЩ

Съгласно поетия ангажимент още с присъединяването си към Европейския съюз, България, както и другите нови държави членки, следва да се стреми да достигне нива от 0.33% от БНД на отпусканите средства за ОПР. Общата позиция на ЕС по финансирането на развитието бе утвърдена и в Заключенията на Съвета от 26 май 2015 г., с които е потвърден ангажиментът ЕС като цяло да постигне целта от 0.7% ОПР/БНД до края на времевия хоризонт на Дневния ред на развитието след 2015 г., като новите страни членки ще се стремят да постигнат 0.33% ОПР/БНД.²³

В периода 2013–2021 г. България отчита минимално увеличение на предоставяните средства за помощ за развитие – от около 0.09% до около 0.11% от БНД. През 2022 г. и 2023 г. общият обем на българската ОПР значително нараства – съответно до 0.27% и 0.19% от БНД, като увеличението се дължи на предоставените за издръжка на украинските бежанци в България средства. През 2024 г. обаче размерът на ОПР отново намалява до 0.14% от БНД.

Въпреки тенденцията към известно увеличаване на дела на двустранната помощ за развитие, основният дял от предоставяната от България ОПР се дължи на вноски във външните финансови инструменти и фондове на Европейския съюз, както и на вноски към други международни организации. Според най-актуалната официална статистика на КПП на ОИСР за 2023 г. брутната двустранна помощ за развитие възлиза на 16.1% от общия размер на българската ОПР, което е недостатъчно за постигането на целите на политиката на сътрудничество за развитие като част от външната ни политика. В периода до 2030 г. стремеж при формирането на общата ОПР ще продължи да бъде системното увеличаване на дела на двустранната помощ.

С оглед на непрекъснато растящите хуманитарни нужди в глобален мащаб следва да бъде обмислено и увеличаването на дела на средствата за хуманитарна помощ, вкл. чрез вноски към международни организации. България ще продължи да се стреми към предоставяне на хуманитарна помощ в размер на минимум 20% от общата ОПР.

Изпълнението на ангажимента за предоставяне на ОПР в размер на 0.33% от БНД предполага постепенното увеличаване на средствата за ОПР, включително мобилизиране на финансови ресурси от бизнеса, за което е необходимо разработването на съответни финансови инструменти за привличане на частно финансиране.

Планирането и отпускането на средствата за помощ за развитие и хуманитарна помощ се извършват въз основа на аргументирана обосновка в съответствие с международно приетите стандарти за добро управление и ефективност, залегнали в Парижката декларация от 2005 г., Декларацията от Бусан от 2011 г., Програмата за

²³ Заключения на Съвета на ЕС по Новото глобално партньорство за изкореняване на бедността и за устойчиво развитие, 26 май 2015 г., <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9241-2015-INIT/bg/pdf>.

действие от Адис Абеба от 2015 г. за финансиране на развитието и свързаните с тях международни договорености.

Средствата за помощ за развитие се планират на основата на дължими вноски към инструментите и фондовете на ЕС за помощ за развитие, към основните бюджети на международни организации и финансови институции, чиято дейност е свързана с целите на помощта за развитие, към конвенции, които имат технически функции и по предоставяне на помощ за развитие, както и на основата на планирана двустранна помощ за развитие, отчитайки ангажимента на страната ни да достигне определените от ЕС нива за отпускане на средства за помощ за развитие. Необходимите средства ще бъдат осигурени от бюджета за съответната година на ангажираните с изпълнението на дейностите по Средносрочната програма за помощ за развитие и хуманитарна помощ на Република България за периода 2025–2030 г. ведомства, като не са необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания от държавния бюджет.

Управлението се осъществява съгласно разпоредбите на ПМС № 234/01.08.2011 г. Предвид спецификата на дейностите по предоставянето и управлението на ОПР ще продължи работата по повишаване на административния капацитет на специализирани кадри в съответствие с изискванията на ОИСР, както и подготовката на квалифицирани служители в областта на управлението на проекти.

Постигане на по-добри резултати и оптимизиране на процедурите по набиране и подбор на проектни предложения и мониторинг на изпълнението им, както и за ефективното и целенасочено предоставяне на българската ОПР би могло да се осъществи чрез укрепване на административния капацитет. Първа стъпка в това отношение би било създаването на отделна дирекция в МВнР за управление на помощта за развитие, която да отговаря за подбора и управлението на програми и проекти за развитие, да осъществява дейности по предоставяне на техническа помощ, мониторинг и докладване. В по-дългосрочна перспектива следва да се обмисли създаването на отделна административна структура за сътрудничество за развитие, което би дало възможност на България да участва по-ефективно в дейностите на ЕС в тази област.

7. ПУБЛИЧНОСТ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПОМОЩ ЗА РАЗВИТИЕ

Основни принципи и цели

Политиката на сътрудничество за развитие се основава на целенасочена и активна комуникация със заинтересованите страни на национално ниво и в страните партньори. Широката обществена подкрепа, публичността и популяризирането на Българската помощ за развитие представляват основни фактори за нейното успешно изпълнение.

Основна задача на Българската помощ за развитие е утвърждаване на България като страна, ангажирана и активно работеща в областта на международното сътрудничество за развитие сред страните партньори.

За да гарантира устойчива промяна на нагласите, българската политика на сътрудничеството за развитие насочва усилията си на национално ниво за информиране и създаване на активно гражданско общество, включително и чрез възможностите на глобалното образование. Ще бъдат насърчавани проекти, които ангажират българската общественост и повишават нейната чувствителност и информираност за глобалните предизвикателства пред социалното, икономическото и екологичното развитие, в т. ч. чрез целева Програма за глобално образование и повишаване на информираността, която работи с организации на гражданското общество на местно и национално ниво. Дейностите, изпълнявани от финансираните от целевата Програма проекти, следва да отразяват принципите на Дневен ред 2030 и да насърчават отстояване на универсалните ценности на свободата, демокрацията и върховенството на закона.

С оглед изграждането на ефективна комуникация с бенефициерите и широката общественост, комуникацията с тях ще бъде съобразена със специфичния контекст и ще се базира на следните критерии:

- комуникиране на разбираеми и конкретни цели;
- взаимовръзка с глобалния контекст на ЦУР;
- мониторинг.

Целеви групи

- заинтересовани страни на национално и европейско ниво, страните партньори и международни организации;
- широката общественост;
- лидери, формиращи общественото мнение;
- бенефициери на помощта за развитие.

Визуална идентичност

За да се гарантира разпознаваемостта на Българската официална помощ за развитие, ще бъде използвано лого, което се асоциира лесно с политиката за развитие на България и усилията, които страната полага в областта на международното сътрудничество за развитие.

Комуникационни канали и дейности

Основните комуникационни канали и методи за популяризиране на Българската официална помощ за развитие включват:

- традиционни медии;
- социални мрежи и други съвременни форми за връзки с обществеността;
- стратегически комуникации и публична дипломация.

Дейностите по публичност и комуникация на Българската официална помощ за развитие следват принципа на диалогичност и включват:

- организирането и провеждането на формални и неформални срещи със заинтересованите страни, институционалните партньори и гражданския сектор, представителите на бизнеса, лидерите на обществено мнение; академичната общност;
- организирането и провеждането на публични дискусии и кръгли маси с широк обхват на участници;
- комуникиране на посланията на Българската официална помощ за развитие към институционалните партньори и заинтересованите страни, имащи отношение към международното сътрудничество за развитие;
- сътрудничество с мрежата на гражданския сектор/НПО и бизнеса за формулиране и популяризиране на основните цели и послания;
- активното включване на медиите в процеса на комуникиране и поставянето на основните въпроси на политиката за развитие в дневния им ред;
- използване на Глобалното образование като комуникационен инструмент за социална промяна и промяна на нагласите;
- получаване на обратна връзка от преките участници в международни проекти за развитие, финансирани със средства на ОПР на България,

обработване и анализиране на информацията за по-ефективно използване на помощта за развитие в приоритетните за България региони и сектори;

- изготвяне и поддържане на профил на Българската официална помощ за развитие на сайта на Министерство на външните работи и споделяне на информация посредством социални мрежи и други съвременни форми за връзки с обществеността.

Като държава членка на ЕС, България ще комуникира пред международната общност и своите партньори участието си в изпълнението на Дневен ред 2030 и Целите за устойчиво развитие на ООН.

Комуникационните и информационни дейности по линия на Българската официална помощ за развитие в международен план и в страните партньори имат за цел да допринесат за повишаване на осведомеността за усилията на България в областта на развитието и на публичния образ на страната ни на международната сцена и в съответните страни, получатели на ОПР. С дейностите ще се гарантира видимост на изпълнението на международните ангажменти на България по линия на сътрудничеството за развитие и приноса ни в решаването на глобалните предизвикателства.

Чрез предоставяне на ясна, обективна и навременна информация за размера, целите и адресатите на предоставяната подкрепа, както и чрез механизмите за комуникация и информирание на местните общности, България също така ще защитава помощта за развитие и хуманитарната дейност от дезинформация.

Насоките за публичност и видимост на Българската официална помощ за развитие ще бъдат задължителни за определяне на инструментите и начина на тяхното използване от страна на организациите, изпълнителите и бенефициерите на помощта, както и на правилата за предоставяне на информация за дейностите, финансирани чрез Българската помощ за развитие в страните-партньори по начин, който зачита достойнството на заинтересованите страни и е в съзвучие с принципите на межкултурната комуникация, като осигурява надеждно и качествено предаване на посланията.

Мониторинг и резултати

Резултатите от публичността, популяризирането и комуникацията на Българската официална помощ за развитие са:

- подобряване на образа и разпознаваемостта на България като страна донор сред широката общественост в страните партньори;
- повишаване на подкрепата от страна на българското общество за изпълнението на политиката на сътрудничество за развитие, осъществявана от България;
- поставянето на въпросите на международното сътрудничество за развитие и проблемите на устойчивото развитие на преден план в обществения дневен ред, включително в контекста на изпълнението на Дневен ред 2030.

Мониторингът и измерването на резултатите са извършват на основата на дейности и показатели.

Дейност	Изпълнител	Индикативен показател 2025-2030
Прилагане на „Насоки за публичност и видимост на българската помощ за развитие“	Бенефициери	200 до 400 проекта
Брой публикации на сайта на МВнР и ЗП, свързани с помощта за развитие	МВнР, ЗП	200 до 400 публикации
Брой публикации, свързани с помощта за развитие, на страниците в социалните мрежи на МВнР и ЗП и на бенефициерите	МВнР, ЗП, Бенефициери	200 до 400 публикации
Брой достигнати потребители чрез публикации в социалните мрежи	МВнР, ЗП, Бенефициери	50 000 до 100 000 обхванати потребители
Обхванати целеви групи и брой на участници в съответните публични събития:	МВнР, ЗП, Бенефициери	Минимум 10 000
Използвани комуникационни канали	МВнР, ЗП, Бенефициери	<p>Минимум 2 национални телевизии в България и по една във всяка страна партньор;</p> <p>Минимум 1 радио станция с национален обхват в България и по една във всяка страна партньор;</p> <p>Минимум 2 социални мрежи;</p> <p>Минимум 200 проведени публични събития, включително и в страните партньори.</p>
Проведено проучване на нагласите (2025-2030)	МВнР - СКПД в координация с ВИОСР	2 социологически проучвания – едно в началото и едно в края на периода.

8. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА НАПРЕДЪКА И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СРЕДНОСРОЧНАТА ПРОГРАМА

Мониторингът и оценката на Средносрочната програма включва **комплекс от три основни дейности** – наблюдение, анализ и оценка на цялостния процес по изпълнението.

Оценката и мониторингът се основават на актуализираните критерии и стандарти на КПП на ОИСР от 2019 г.²⁴, включващи релевантност, съгласуваност, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост, както и нормите и стандартите за оценка на Групата на ООН за оценка (UNEG, 2016 г.)²⁵. Оценката също взема предвид и Рамката на ЕС за резултати в областта на международното сътрудничество²⁶, съобразена с инструментите за финансиране за периода 2021–2027 г. и стратегията „Глобален портал“.

Оценката ще бъде междинна – в средата на програмния период (включително относно актуалността на списъците в Приложение I и Приложение II), и окончателна – след края на програмния период, и има за цел да подобри качеството, ефективността, въздействието, устойчивостта и съответствието на помощта за развитие, предоставяна от България в полза на страни партньори, както и да повиши прозрачността в дейността на публичните институции, включени в изпълнението на програмата.

При оценката на Средносрочната програма ще бъде отчетен и приносът към изпълнението на целите и индикаторите на Дневен ред 2030.

Мониторингът и оценката на изпълнението на Средносрочната програма включват **отчети по изпълнението ѝ, годишни отчети и средносрочни отчети за помощта по страни** и ще бъде извършван съгласно следния **времеви график**:

- изготвяне и публикуване на отчети за предоставената официална помощ за развитие по бюджетите на отделните министерства
срок – до 31 януари на следващата година;
- изготвяне и публикуване на годишни отчети за официалната помощ за развитие, предоставена от България
срок – до 30 април на следващата година;
- изготвяне и публикуване на отчет по изпълнението на Средносрочната програма за помощ за развитие и хуманитарна помощ
срок – до октомври 2031 г.

Министерството на външните работи координира формирането и осъществяването на политиката на сътрудничество за развитие в България, като се подпомага от други министерства и ведомства съобразно тяхната компетентност.

²⁴ OECD/DAC Network on Development Evaluation (2019): Better Criteria for Better Evaluation: Revised Evaluation Criteria Definitions and Principles for Use

²⁵ <http://www.unevaluation.org/document/detail/1914>.

²⁶ Публикувано онлайн на адрес: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5697-2022-INIT/en/pdf>.

Тази дейност се осъществява в партньорство с гражданското общество, местните власти и бизнеса в България.

При оценката на изпълнението на Средносрочната програма следва да бъдат отчитани и следните средносрочни и дългосрочни цели на българската политика на сътрудничество за развитие и индикаторите за изпълнението им.

ЦЕЛ	РЕЗУЛТАТ	СРОК	ИЗПЪЛНИТЕЛ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ
Преглед на нормативната рамка	Изменение на ПМС № 234/2011	До края на 2027 г.	МВнР	Прието ПМС за изменение на ПМС № 234/2011 г.
	Актуализиране на Вътрешните правила за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ като официална помощ за развитие, за изпълнение на проекти и за доброволни вноски към международни организации			Утвърдени нови Вътрешни правила
Засилено участие на др. заинтересовани министерства в сътрудничеството за развитие	Дейност на МРГ „Политика на развитие“	През целия период	МВнР и др. заинтересовани министерства ²⁷	Проведени консултации с МРГ поне два пъти годишно
	Участие на министерствата в инструментите и формите за предоставяне на помощ за развитие и хуманитарна помощ			Стойност на проектите и на другите инструменти и форми, финансирани с бюджетите за ОПР по двустранна линия

²⁷ Заинтересованите министерства са изброени в чл. 9, ал. 2 и ал.3 на Постановление № 234 на МС от 01.08.2011 г.

	/Чл. 5(3) и (4) от ПМС № 234/2011			
Нарастване на участието на българските изпълнители в ОПР	Изпращане на български експерти и доброволци, споделяне на знания и опит	През целия период	МВнР, заинтересовани министерства и ведомства	Стойност на финансираните проекти и брой български експерти и доброволци.
Укрепване на системата за мониторинг и оценка	Редовно осъществяване на мониторинг и оценки	През целия период	МВнР	Доклади за оценка на нива: - Средносрочна програма; - Тристранно и многостранно взаимодействие; - Хуманитарна помощ.
Укрепване на административния капацитет	Увеличаване на професионалния капацитет на служителите, ангажирани в сътрудничеството за развитие	През целия период	МВнР и други заинтересовани министерства	Провеждане на регулярни обучения в сътрудничество с Дипломатическия институт към МВнР
	Повишаване на професионалния капацитет на служителите в ЗП, ангажирани в сътрудничеството за развитие	През целия период	МВнР	Включване на модул по темата в курса за предмандатна подготовка
Повишаване на осведомеността и на обществената подкрепа за политиката на сътрудничество за развитие и на	Увеличаване на медийното отразяване на Българската помощ за развитие	През целия период	МВнР и други заинтересовани министерства и партньори от гражданския сектор	Увеличаване 2 пъти на нивото на положителните нагласи на обществото по отношение на политиката,

видимостта на Българската помощ за развитие				отчетено на базата на социологически проучвания, проведени в началото и в края на периода. Брой публикации в съответствие с таблицата с дейности и показатели в т. 8
	Изпълнение на инструмента по чл. 5.3.7 от ПМС № 234 и осъществяване на Програма за Глобално образование и повишаване на информираността (ПГОПИ)	Годишно	МВнР, граждански сектор	Общ годишен бюджет на Програмата – до 30 % от бюджета за администриране на ОПР. Изпълнението на Програмата ще стартира с пилотен проект с бюджет до 25 000 евро Брой обхванати участници в проектите по ПГОПИ за целия период на действие на Средносрочната програма – 2000 пряко достигнати и 10 000 непряко достигнати
Засилено тристранно и многостранно взаимодействие в сътрудничеството за развитие	Изпълнение на инструментите и формите по чл. 5.2 и чл. 5.4.5 от ПМС № 234 и на Меморандумите	През целия период	МВнР и други заинтересовани министерства	Стойност в % от общата ОПР
				Брой финансирани проекти

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИ ТЕРМИНИ

Устойчиво развитие е развитие, което отговаря на потребностите на сегашното поколение, без да ограничава възможността на бъдещите поколения да посрещнат и реализират своите потребности. С балансиран и интегриран подход устойчивото развитие се постига в своите три измерения – икономическо, социално и екологично.

Официална помощ за развитие: средства, които се предоставят от официални органи, включително правителства и местни органи на управление, или от изпълнителните им агенции на развиващи се държави и територии или на международни институции с цел подпомагане благосъстоянието и икономическото развитие на развиващите се страни.

Комитет по помощта за развитие към ОИСР е един от първите и най-важни комитети на ОИСР. Представява международен форум, в който участват най-големите донори на помощ за развитие и който определя глобалните стандарти в областта на помощта за развитие и наблюдава за изпълнението им.

Хуманитарна помощ представлява помощ и действия, насочени както към спасяване на човешки живот, облекчаване на страданието и опазване на човешкото достойнство по време и в резултат на кризи, причинени от човешка дейност, природни бедствия и промишлени аварии, така и към предотвратяване и засилване на готовността за възникването на подобни ситуации. Хуманитарната помощ се изразява в отпускане на финансови средства, в осигуряване на вещи от първа необходимост (подслон, комунални услуги, продоволствие), координация, логистика, закрила, а така също и участие на специалисти.

Страна партньор е страна, към която е насочена помощта за развитие и която отговаря на условията на КПП към ОИСР.

Страна донор е страна, която предоставя помощ за развитие в съответствие с правилата на КПП към ОИСР.

Глобално образование, по определение на Съвета на Европа, е образование, което отваря ума и сърцето за взаимовръзките и приликите, които съществуват между хората, общностите и държавите по света, като се стреми да провокира чувствителност и проактивно отношение към на неравенството и несправедливостта в света. То дава на младите хора, от които зависи бъдещето, знанията, уменията и ценностите, които ще им помогнат да направят бъдещето на света справедливо и споделяно. Глобално образование обхваща образование за устойчиво развитие, образование по права на човека, образование за култура на мира, интеркултурно образование, в контекста на образованието за глобално гражданство.

Комуникацията за развитие е двупосочен процес за споделяне на идеи и знания, посредством разнообразни комуникационни инструменти и подходи, които овластяват индивидите и общностите да предприемат действия, за да подобрят живота си. Тя служи за постигане на позитивна и устойчива промяна в инициативи за развитие посредством ефективно разпространение и обмен на информация и използване на емпирични изследвания.

ПРИЛОЖЕНИЕ I:

СПИСЪК С ПРИОРИТЕТНИ СТРАНИ ПАРТНЬОРИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПО ДВУСТРАННА И МНОГОСТРАННА ЛИНИЯ НА ПОМОЩТА ЗА РАЗВИТИЕ И ХУМАНИТАРНАТА ПОМОЩ

ПРИЛОЖЕНИЕ IA

Приоритетни страни партньори по
двустранна линия

ЗАПАДНИ БАЛКАНИ
Албания
Босна и Херцеговина
Косово
Република Северна Македония
Сърбия
Черна гора
ИЗТОЧНО ПАРТНЬОРСТВО
Армения
Грузия
Молдова
Украйна
БЛИЗЪК ИЗТОК И СЕВЕРНА АФРИКА
Ливан
Тунис
АФРИКА НА ЮГ ОТ САХАРА
Ангола
Етиопия
Намибия
АЗИЯ
Виетнам
Монголия ¹

ПРИЛОЖЕНИЕ IB

Приоритетни страни партньори по
многостранна линия

ИЗТОЧНО ПАРТНЬОРСТВО
Армения
Беларус
Грузия
Украйна
БЛИЗЪК ИЗТОК И СЕВЕРНА АФРИКА
Ирак
Йордания
Палестина
Сирия ²
АФРИКА НА ЮГ ОТ САХАРА
Етиопия
Нигерия ³
АЗИЯ
Афганистан

ПРИЛОЖЕНИЕ IB

Приоритетни страни партньори за
хуманитарно сътрудничество⁴

ИЗТОЧНО ПАРТНЬОРСТВО
Украйна
БЛИЗЪК ИЗТОК И СЕВЕРНА АФРИКА
Йемен
Палестина
Сирия
Судан
АЗИЯ
Афганистан

¹ Съобразно модалностите на междуправителственото споразумение в секторите образование и земеделие.

² В съответствие с решенията на ЕС относно условията за ангажиране със Сирия по линия на сътрудничеството за развитие.

³ Включително, за участие в проекти по линия на „Екип Европа“ в държавите на акредитация на Посолството.

⁴ В съответствие с хуманитарния императив, с решения на Министерския съвет на Република България хуманитарна помощ може да бъде предоставена на всяка страна, засегната от бедствие – природно,

климатично и предизвикано от човешка намеса, независимо дали е включена в настоящия списък.

ПРИЛОЖЕНИЕ II:

СЕКТОРНИ ПРИОРИТЕТИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО ЗА РАЗВИТИЕ ПО РЕГИОНИ

Западни Балкани

ЦЕЛИ	Утвърждаване на върховенството на закона, реформиране на публичния сектор, изграждане на капацитет на местно ниво, защита и гарантиране правата на човека със специално внимание към жените, децата, хората с увреждания и други лица в уязвимо положение	Повишаване на качеството на образованието, вкл. чрез подобряване на образователната инфраструктура	Повишаване на качеството на здравеопазването, вкл. чрез подобряване на инфраструктурата и на подготвеността за отговор на пандемии	Устойчиво икономическо развитие и подкрепа за устойчива заетост, подкрепа за бизнеса в прилагането на стандартите на ЕС
СЕКТОРИ	Добро управление и гражданско общество	Качествено образование	Качествено здравеопазване	Икономически растеж
ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ				
МНОГОСЕКТОРНИ ТЕМИ	 			

Източно партньорство

ЦЕЛИ	Утвърждаване на върховенството на закона, реформиране на публичния сектор, изграждане на капацитет на местно ниво, защита и гарантиране правата на човека със специално внимание към жените, децата, хората с увреждания и други лица в уязвимо положение	Повишаване на качеството на образованието, вкл. чрез подобряване на образователната инфраструктура	Повишаване на качеството на здравеопазването, вкл. чрез подобряване на инфраструктурата и на подготовеността за отговор на пандемии	Устойчиво икономическо развитие и подкрепа за устойчива заетост, подкрепа за бизнеса в прилагането на стандартите на ЕС, преодоляване на негативните последици от руската агресия срещу Украйна
СЕКТОРИ	Добро управление и гражданско общество	Качествено образование	Качествено здравеопазване	Икономически растеж
ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ				
МНОГОСЕКТОРНИ ТЕМИ	 			

Близък изток и Северна Африка

ЦЕЛИ	Утвърждаване на върховенството на закона, реформиране на публичния сектор, изграждане на капацитет на местно ниво, защита и гарантиране правата на човека със специално внимание към жените, децата, хората с увреждания и други лица в уязвимо положение	Повишаване на качеството на образованието, вкл. чрез подобряване на образователната инфраструктура	Повишаване на качеството на здравеопазването, вкл. чрез подобряване на инфраструктурата и на подготовеността за отговор на пандемии	Устойчиво икономическо развитие и подкрепа за устойчива заетост, подкрепа за бизнеса
СЕКТОРИ	Добро управление и гражданско общество	Качествено образование	Качествено здравеопазване	Икономически растеж
ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ				
МНОГОСЕКТОРНИ ТЕМИ	 			

Африка на юг от Сахара

ЦЕЛИ	Подобряване на достъпа до образование и квалификация, което открива възможности за заетост на младите хора	Повишаване на качеството на здравеопазването и на подготвеността за отговор на пандемии	Повишаване на продоволствената сигурност	Устойчиво икономическо развитие и подкрепа за устойчива заетост, подкрепа за бизнеса
СЕКТОРИ	Качествено образование	Качествено здравеопазване	Аграрен сектор	Икономически растеж
ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ	 <p>4 КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ</p>	 <p>3 ДОБРО ЗДРАВЕ</p>	 <p>2 КРАЙ НА ГЛАДА</p>	 <p>8 СИГУРНА РАБОТА И ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ</p>
МНОГОСЕКТОРНИ ТЕМИ	 <p>5 РАВЕНСТВО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ</p> <p>13 БОРБА С КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ</p> <p>16 ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА</p>			

Азия

ЦЕЛИ	Утвърждаване на върховенството на закона, реформиране на публичния сектор	Повишаване на качеството на образованието, вкл. чрез подобряване на образователната инфраструктура	Повишаване на продоволствената сигурност	Устойчиво икономическо развитие и подкрепа за устойчива заетост, подкрепа за бизнеса
СЕКТОРИ	Добро управление и гражданско общество	Качествено образование	Аграрен сектор	Икономически растеж
ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ				
МНОГОСЕКТОРНИ ТЕМИ	 			